

Maakuntahallitus 24.5.2021
Maakuntajohtaja Kari Håkämies

§ 3 Ajankohtaiset asiat

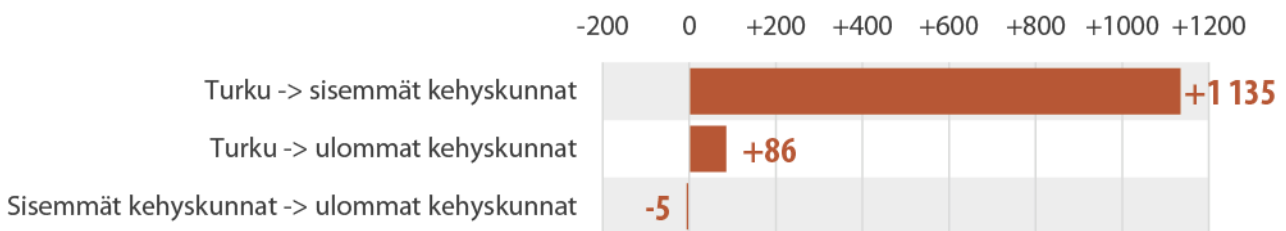
Koronavuosi kiihdytti muuttoa saaristoon ja kehyskuntiin

Turun seudun muuttovirroissa näkyi koronavuoden aikana hyvin selkeä kehyskuntien muuttovetovoiman kasvaminen. Seudun sisempien kehyskuntien (Kaarina, Raisio, Lieto ja Naantali) yhteenlaskettu muuttovoitto Turusta nousi yli tuhanteen henkilöön, mikä oli 750 henkilöä enemmän kuin vuotta aiemmin. Myös muuttovirta Turusta seutukunnan reunoille kiihtyi, mutta huomattavasti maltillisemmin. Yhteen laskettuna ulommat kehyskunnat saivat kuitenkin vuonna 2020 Turusta muuttovoittoa, kun vuotta aiemmin nettomuuttovirta oli toiseen suuntaan.

Turunmaa oli Varsinais-Suomen suurin hyötyjä seutukuntien välisessä muuttoliikkeessä vuonna 2020. Turunmaa houkutteli muuttajia erityisesti Turun seudulta, yhteensä 116 muuttajaa enemmän kuin vuotta aiemmin. Samalla nettomuuttovirta Turunmaalta Turun seudulle pysähtyi ja nettomuutto kääntyi 12 henkilöllä Turunmaan hyväksi. Myös Vakka-Suomi ja Salon seutu saivat Turun seudulta enemmän muuttajia vuonna 2020, mutta näillä seuduilla nettomuuttovirta suuntautui yhä selvästi Turun seudulle. Tämä näkyi voimakkaasti erityisesti Salon seudulla, josta muutti lähes 250 henkilöä enemmän Turun seudulle kuin päinvastoin.

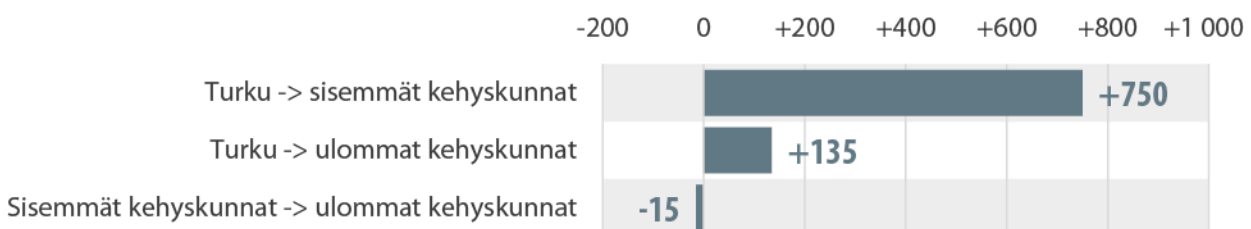
Lisätietoja: tietopalvelupäällikkö Antti Vasanen, puh. 050 410 2294

Alueiden välinen nettomuutto 2020 (henkilöä)

Sisemmät kehyskunnat: Kaarina, Raisio, Lieto, Naantali. Ulommat kehyskunnat: muut Turun seudun kunnat.
Lähde: Tilastokeskus.

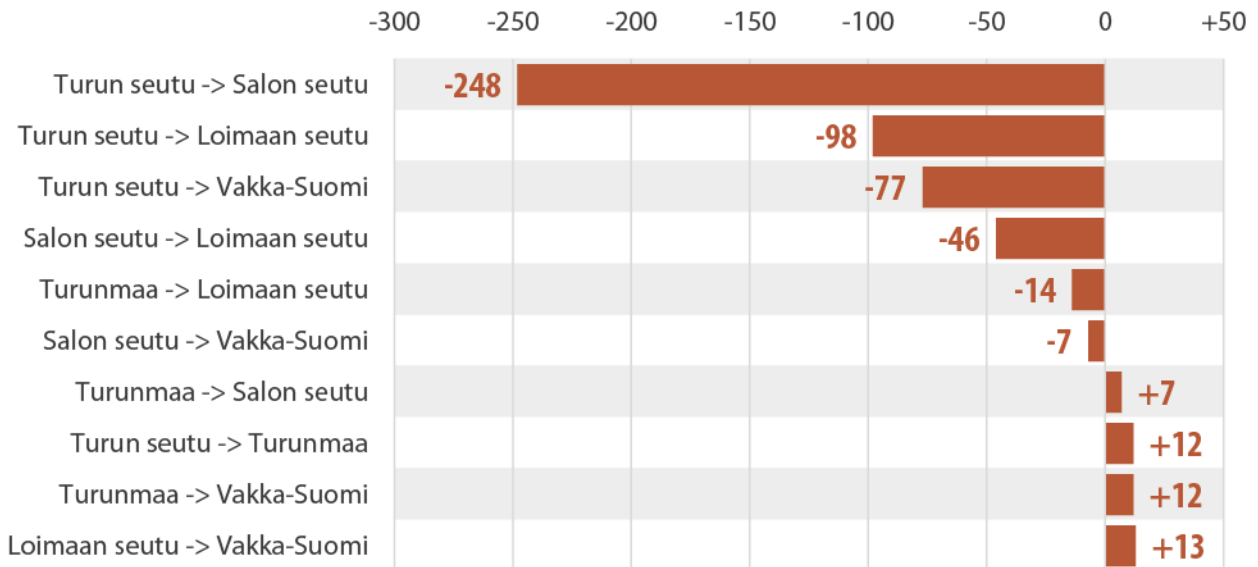
Alueiden välisen nettomuuttoliikkeen muutos 2020 (henkilöä)

Sisemmät kehyskunnat: Kaarina, Raisio, Lieto, Naantali. Ulommat kehyskunnat: muut Turun seudun kunnat.
Lähde: Tilastokeskus.

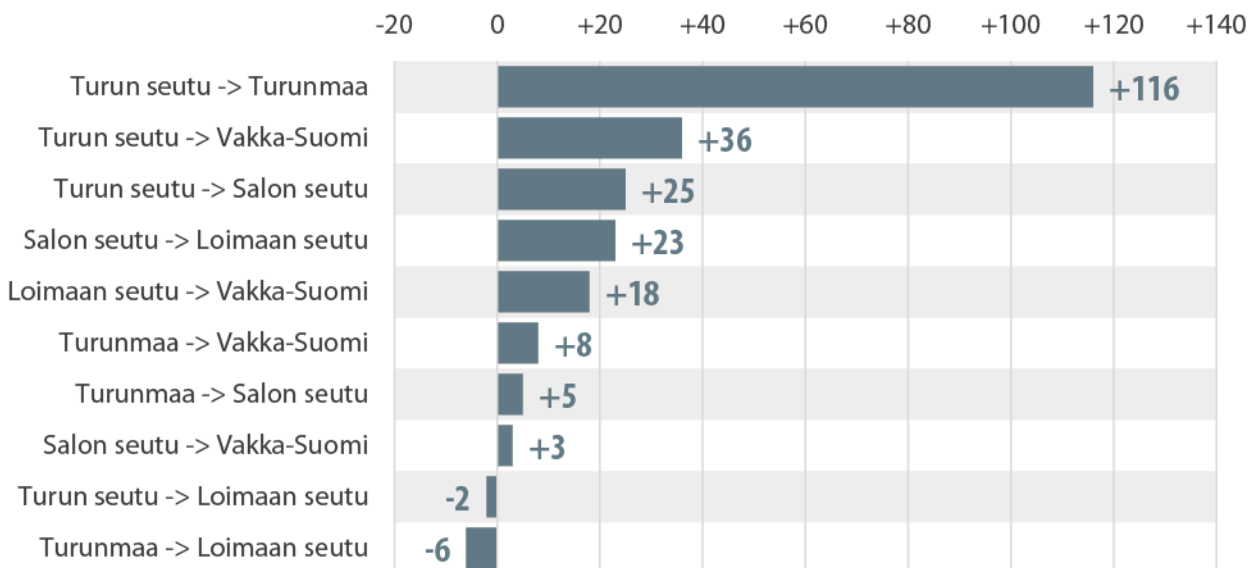

Alueiden välinen nettomuutto 2020 (henkilöä)

Lähde: Tilastokeskus.

Alueiden välisen nettomuuttoliikkeen muutos 2020 (henkilöä)

Lähde: Tilastokeskus.

Tieteen leikkaus uhkaa maakunnan yliopistojen rahoitusta

Hallitus päätti puoliväliriihessä eräiden valtion kehysmenojen alentamisesta pysyvästi 370 miljoonalla eurolla. Opetus- ja kulttuuriministeriön 35 miljoonan euron rahoituksen leikkaus kohdistuu tieteeseen. Toukokuussa julkaistussa julkisen talouden suunnitelmassa strategisen tutkimusrahoituksen valtuutta alennetaan 25 miljoonalla eurolla ja Suomen Akatemian tutkimushankkeiden myöntämisvaltuutta 10 miljoonalla eurolla vuodesta 2023 lähtien.

Varsinais-Suomi on koulutusmaakunta, jossa sijaitsee Suomen 13 yliopistosta kaksi, suomenkielinen Turun yliopisto ja ruotsinkielinen Åbo Akademi. Tutkimuksen leikkaus vaikuttaa suoraan yliopistojen ja tutkimuslaitosten rahoitukseen. Suomen Akatemian rahoituksesta 90 % ja strategisen tutkimuksen rahoituksesta 70 % kohdistuu yliopistoissa tehtävään tutkimukseen. Vaikutus Turun yliopiston, Åbo Akademin ja ammattikorkeakoulujen rahoitukseen voi arvioiden mukaan olla yhteensä 4 miljoonaa euroa vuositasolla. Rahoituksen aleneminen kohdistuu yliopistoissa käytännössä myös koulutukseen, koska sama henkilöstö tekee sekä tutkimus- että opetustyötä.

Hallitusohjelman tavoitteena on ollut nostaa Suomen tutkimus- ja kehitystoiminnan osuus bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä neljään prosenttiin. Vuonna 2019 osuus oli 2,8 %, josta julkinen rahoitus vastasi 30 % eli noin 2 miljardia euroa. Tavoitteen saavuttaminen tarkoittaisi keskimäärin 600 miljoonan euron lisäystä vuositasolla, josta julkisen rahoituksen osuus on 200 miljoonaa euroa.

Lisätietoja: erikoissuunnittelija Malla Rannikko-Laine, p. 040 7213 429

Tukialueet vääristävät yritysten kilpailuasetelmaa

Suomessa yritystoimintaa tuetaan maan eri osissa eritasoisilla tukiprosenteilla. Tuet eivät ole yksin kansallisessa päätösvallassa, vaan perustuvat Euroopan komission suuntaviivoihin. Kehittämisyhteistyöstä yritysten investointeihin myöntävät ELY-keskukset.

Yritysten valtionavustuksen enimmäismäärät on porrastettu tukialueittain. Itä- ja Pohjois-Suomi kuuluu harvan asutuksen perusteella korkeimpaan I-tukiluokkaan, jossa voidaan tukea kaikenkokoisia yrityksiä. Muu Suomi eli Etelä- ja Länsi-Suomi kuuluvat aluetukikartan ulkopuolelle, tukialueelle III, jossa enimmäistukitasot ovat matalammat eikä suuria yrityksiä voida tukea lainkaan. Näiden lisäksi pieni osa alueista on määritelty II-tukialueeksi, johon kuluvalle kaudella on mahtunut yhteensä 100 000 asukkaan rakennemuutosalueet. Varsinais-Suomessa Salon seudulla on voitu II-tukialueen perusteella käyttää korkeampia tukiprosentteja ja tukea myös suuria yrityksiä.

Työ- ja elinkeinoministeriö valmistelee uudistusta, jossa tukialueet ovat säilymässä pääsääntöisesti nykyisellään. Muutoksena Euroopan komissio on kuitenkin ehdottanut oikeudenmukaisen siirtymän alueiden määrittelyä tukikelpoisiksi alueiksi. Tukialueiden I ja II investointituen enimmäistukitasoa on ehdotettu nostettavaksi 5 %-yksikköä. Lisäksi II-tukialueen väestöpeitto on kasvatettava niin, että se voisi kattaa hieman nykyistä laajempaa aluetta. II-tukialueelle pääsy on kiinni komission kriteereistä ja kansallisesta päätöksestä.

Yritystukien maantieteellinen kohdentaminen vääristää kilpailua ja jättää potentiaalisimpia alueita tuetta. Ehdotus enimmäistukitason nostosta lisää tukitasoeroa tukialueiden ja tukikelvottomien alueiden välillä. Oikeudenmukaisen siirtymän alueiden määrittely aluetukikartan mukaisiksi tukikelpoisiksi alueiksi lisää turpeen alajaon ohjattavaa tukea. Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) tuki on Suomessa jo yksinomaan

päätetty kohdentaa turvealueille, jonka johdosta Etelä-Suomen investoinnit puhtaan energian siirtymään jäävät sen ulkopuolelle.

Kansallinen päätös uudesta aluetukikartasta on tarkoitus tehdä alkavalle kaudelle 2022–2028 syksyllä 2021. Komissio hyväksyy jäsenvaltioiden esitykset aluetukikartoista ennen niiden voimaantuloa. Uusi aluetukikartta astuu voimaan vuonna 2022.

Lisätietoja: erikoissuunnittelija Malla Rannikko-Laine, p. 040 7213 429

Varsinais-Suomen paikallisjunaliikenteen asemapaikkojen kehittämissuunnitelma julkaistu

Varsinais-Suomen paikallisjunaliikenteen asemapaikkojen kehittämissuunnitelma on valmis ja julkaistu liiton internet-sivuilla: <https://www.varsinais-suomi.fi/fi/tehtaevaet-ja-toiminta/suunnittelu-ja-kaavoitus/liikennejarjestelmatyo>

Varsinais-Suomen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteena on lähijunaliikenteen palvelu valtion rataverkolla. Maakuntakaavassa on merkitty lähiliikenteen asemapaikat, ja niihin liittyvät kehitettävät taajamatoimintojen kohdealueet. Työssä tarkastellaan yleispiirteisesti maakuntakaavan asemapaikka-alueiden nykytila sekä esitetään periaatetasolla seisakkeiden sekä niihin liittyvien pysäköintialueiden ja kulkuyhteyksien toteutustavat. Laiturien rakentamisessa on pyrkimys nopeaan ja yksinkertaiseen toteutettavuuteen, jotta paikallisliikenteen pilotointi ja uudelleenaloitus olisi nopeasti mahdollista.

Työn tarkoituksena on ollut selvittää yleissuunnitelmatasolla, minkälaisin rakenteellisin ja toiminnallisin ratkaisuin sekä millaisin kustannustasoin radoille voidaan toteuttaa kevyen henkilöliikenteen tarpeet täyttävät liikennepaikat. Työssä on asetettu lähtökohdaksi tunnistaa myös tarpeet voimassa olevan ohjeistuksen kehittämiseksi, koska yksityiskohtaisempaa ohjeistusta kevyeen henkilöliikenteeseen Suomen rataverkolla ei ole tällä hetkellä.

Kehittämissuunnitelman laatiminen käynnistyi marraskuussa 2020 ja sitä on ohjannut ohjausryhmä, johon kuuluivat edustajat lähijunaliikenteen vaikutusalueen kunnista sekä lähijunaliikenteen järjestämiseen liittyvistä muista virastoista ja organisaatioista. Selvitys on myös Turun kaupunkiseudun MAL-sopimuksen toimenpide, jolla edistetään maakunnan Tunnin juna -valmiutta. Selvityksen tekijäkonsortion muodostivat Proxion Oy ja Alkutieto Oy.

Alueellisen junaliikenteen selvitystyö jatkuu seuraavaksi Väyläviraston vetämänä. Kesäkuussa käynnistyvät osaprojektit Infra ja kapasiteetti (pääkonsultti Proxion Plan Oy, alikonsultteina Waystep Oy ja Alkutieto Oy) sekä Maankäyttö (pääkonsultti Ubigu Oy, alikonsultteina Flou Oy ja Lunden architecture Oy). Selvitys on valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toteuttamista ja se valmistuu marraskuussa 2021. Varsinais-Suomen liitto osallistuu selvityksen ohjausryhmään.

Lisätietoja: suunnittelujohtaja Heikki Saarento, puh. 040 720 3056

Kiertotalouden mukaisen rakentamisen osalta maakunnassa monia avauksia, mutta tahtia on vauhditettava – painotus erityisesti korjausrakentamiseen

Varsinais-Suomen liiton toimesta [selvitettiin](#) viime vuonna millaiset lähtökohdat ja näkymät maakuntamme rakennussektorilla on ilmasto- ja kiertotalousvaatimusten edessä ja millaisia mahdollisuuksia tilaajien ulottuvilla on jo nyt. Selvityksen pohjalta järjestettiin kolmiosainen webinaarisarja, jossa pureuduttiin tapausesimerkkien kautta rakentamisen kiertotalouteen. Tilaisuudet tavoittivat noin 150 kuulijaa.

Rakentaminen on yksi energia- ja materiaali-intensiivisimmistä toimialoista maailmassa. Kiertotaloutta ja pyrkimystä hiilineutraaliuteen tulisi toteuttaa rakentamisen kaikissa vaiheissa ja kaikilla päätöksenteon tasoilla: kaa-voituksessa ja aluesuunnittelussa, tontinluovutuksessa, tilaamisessa ja kilpailuttamisessa, suunnittelussa, rakentamisessa, käytön aikana ja huollettaessa kuin myös purkaessa ja uusiokäytettäessä. Vaikuttavuutta tavoiteltaessa katseet tulisi Varsinais-Suomessa suunnata olemassa olevan rakennuskannan korjaamiseen, muun muassa yksityisten taloyhtiöiden peruskorjauksiin sekä energiaremontteihin. Tähän tarpeeseen suunnitellaan parhaillaan konkreettista yhteistyötä useamman toimijan kanssa.

Suomessa kiinteistö- ja rakentamisala työllistää jopa puoli miljoonaa ihmistä. Kiertotalouden mukaisiin toimintatapoihin siirtymisen arvioidaan luovan Euroopan rakennussektorille jopa 6,5 miljoonaa uutta työpaikkaa. Varsinais-Suomi on kansallisesti merkittävä rakennusmateriaalien tuotantoalue ja maakunnassa onkin alueellista aktiivisuutta kiertotaloutta toteuttavan infrarakentamisen teemassa mm. uuden perustetun [klusterin](#) muodossa.

Kansalliset ja alueelliset ohjelmat ohjaavat kiertotalouden mukaiseen rakentamiseen – tietoa ja asiantuntijatukea saatavilla

Varsinais-Suomen ilmastotiekarttaan ehdotetaan toimenpiteiksi muun muassa, että julkiset hankintayksiköt ottavat materiaali- ja teknologianeutraalisti käyttöön vähähiilisyyskriteereitä rakennushankkeissa ja lisäävät uusiomateriaalien kysyntää tarjouspyyntöjen tarkemmalla taustoittamisella sekä markkinavuoropuhelun avulla. Myös viranhaltijoiden sekä luottamushenkilöiden ymmärrystä vähähiilisten rakennushankkeiden suunnittelusta ja toteuttamisesta tulisi lisätä. Yhtenä toimenpiteenä ehdotetaan myös neuvonnan lisäämistä taloyhtiöille sekä isännöitsijöille korjaushankkeiden käynnistämiseksi ja vaikuttavien toimenpiteiden valitsemiseksi.

Valonia järjestää parhaillaan kolmiosaista hankintakoulutusta kunnille osana Circwaste-hanketta sekä Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen osaamiskeskus KEINO:n toimintaa. KEINO:on etsitään myös parhaillaan hankesuunnitteluvaiheen rakennushankkeita ja vähähiilisestä rakentamisesta motivoituneita hankkijoita saamaan sparrausta ja suunnitteluapua hankkeilleen. Ryhmään pyritään saamaan myös varsinaissuomalaisista edustusta, jotta osaaminen maakunnassa kehittyy. Julkisen sektorin tulee kirittää muutosta ja tässä kuntien luottamushenkilöillä on merkittävä rooli uudenlaisten kestävien toimintatapojen vaatimisessa ja käyttöönoton edistämisessä.

Green Building Council järjestää yhdessä Varsinais-Suomen liiton sekä Turku Science Parkin kanssa 8.6. tilaisuuden, jossa keskitytään erityisesti osaamisen kehittämistarpeisiin rakentamisen kiertotalouden edistämiseksi. Maakunnassa onkin viime kuukausina laadittu osana [Ennakointiakatemiaa](#) näkemystä toimialan tulevasta osaamistarpeista ja kehityssuunnista.

Myös rakentamisen kiertotalouden alueellisia hyviä esimerkkejä on koottu [Kiertotalouden Varsinais-Suomi - sivustolle](#).

Lisätietoja: projektiasiantuntija Anni Lahtela / Valonia, anni.lahtela@valonia.fi

Maakuntasummit 24.8.2021 Varsinais-Suomessa

Varsinais-Suomen liitto on maakuntien liittojen puheenjohtaja vuonna 2021 ja vastuussa maakuntien yhteisten kokousten ja lausuntojen valmistelusta. Varsinais-Suomen liitto valmistelee yhdessä Kuntaliiton kanssa maakuntajohtajien, aluekehitysjohtajien, aluesuunnittelujohtajien, hallintojohtajien sekä viestintäverkoston yhteistä Maakuntasummit tilaisuutta. Tilaisuus järjestetään tiistaina 24.8.2021 Naantalin Kultaranta Resortissa.

Maakuntasummit tapaamisen tarkoituksena on verkostoitua ja suunnitella seuraavan vuoden yhteisiä edunvalvonnan ja kehittämisen painopisteitä. Kaikille yhteisessä osiossa kuullaan tutkimusjohtaja Jari Kolehmainen ja väitöskirjatutkija Jonne Parkkisen esitys aluekehittäjän ominaisuudet. Muutosjohtaja Antti Parpo ja Pohjois-Savon maakuntajohtaja Marko Korhonen keskustelevat maakuntien liittojen roolista soteen ja hyteen liittyen.

Tilaisuuteen on tällä hetkellä ilmoittautunut mukaan 95 henkilöä 17 maakunnan liitosta ja Kuntaliitosta. Varsinais-Suomen liitto seuraa pandemiatilannetta ja noudattaa alueellisia määräyksiä järjestelyjen suhteen.

Varsinais-Suomen liitto mukana Eurooppa-foorumissa

Keskiviikkona 25.8.2021 Varsinais-Suomen liitto järjestää aluepolitiikkaan keskittyvän tilaisuuden osana Turun Eurooppa-foorumia. Tilaisuuteen toivotetaan tervetulleiksi Maakuntasummitin osallistujat ja kaikki kiinnostuneet. Lisätietoja tarkemmasta ohjelmasta tulossa sivuille: <https://europeforum.fi/ohjelma/>

Maaseudun laajakaistainvestoineille tarjolla rahoitusta

Suomi saa EU:n elpymisvaroista vähintään 16 miljoonan euron lisärahoituksen maaseudun laajakaistahankkeisiin. Rahoituksella voi rakentaa kyläverkon eli tilaajayhteysverkon tarvittavine yhteysverkkoineen kylään tai kyläryhmiin. Pitkiä runkoverkkoja ei rahoiteta, joten rahoitettava hanke edellyttää valmista ja kapasiteetiltaan riittävää runkoverkkoa tai yhteistyötä runkoverkkoa rakentavien hankkeiden tai toimijoiden kanssa.

Tuettavien yhteyksien on taattava vähintään 100 Mbit/s nopeudella toimiva yhteys. Nopeusvaatimus on nousemassa lähiaikoina, joten käytännössä rahoitettavilla hankkeilla nopeuden on hyvä olla 1 Gbit/s. Laajakaistahankkeeseen voi saada 50 tai 70 prosenttia tukea hakijan liikevaihdosta riippuen. Tuki maksetaan jälkikäteen.

Tukea voivat hakea esimerkiksi kyläyhdistykset tai muut yhdistykset, osuuskunnat, kunnat ja paikallisoperaattorit. Hakemus tehdään sähköisesti Varsinais-Suomen ELY-keskukseen. Ensimmäinen hakuaika päättyy 14.6.2021, johon mennessä hakemukset on toimitettava ELY-keskukseen. Tarkemmat ohjeet haku- ja valintamenettelystä menettelystä löytyvät Varsinais-Suomen ELY-keskuksen sivuilta [Varsinais-Suomi - ely - ELY-keskus](#). Päätöksiä rahoitettavista hankkeista on odotettavissa syksyllä 2021.

Lisätietoja hausta antaa Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta kehittämispäällikkö Marja Anttila marja.anttila@ely-keskus.fi